

Medische zelftests: notoir onbetrouwbaar

Van syfilis tot suikerziekte, van herpes tot hiv: voor steeds meer (ernstige) ziekten zijn er thuis-tests beschikbaar. Veel tests zijn echter niet betrouwbaar.

De roep om de doe-het-zelf-tests aan banden te leggen wordt dan ook luider.

De Nierstichting bood eens een gratis thuis-test aan om beginnend nierfalen op te sporen.

De test, waarbij werd gekeken naar een eiwitafscheiding in de ochtendurine, was een groot succes: meer dan 1,1 miljoen mensen namen hem zichzelf af.

Jammer alleen dat de test in een op de vijf gevallen aangaf dat er nierfalen was. Een onwaarschijnlijk hoog percentage, in strijd met alle wetenschappelijke gegevens. De verklaring was simpel: wie de resultaten bekeek bij daglicht zag een geheel andere uitslag dan wie dat bij kunstlicht deed.

Zelftests, ook wel doe-het-zelf-tests genoemd, zijn lang niet altijd betrouwbaar, zegt Wim van Veen van de Gezondheidsraad, het belangrijkste adviesorgaan van de regering op het gebied van zorg. „We hebben onderzoek gedaan naar die tests en ze deugden van geen kant.“ Twintig producten onderzocht de raad, en daarvan konden er slechts drie door de beugel. Naast een bloedsuikertest en bloedstollingstest was dat een thuis-test naar baarmoederhalskanker.

Daarbij wordt een thuis afgenomen uitstrijkje door een laboratorium gescreend.

Als een zelftest veel fouten geeft, moet die verboden kunnen worden, adviseerde de Gezondheidsraad. Tests zouden een jaar lang getoetst moeten worden voor ze op de markt komen, en de bijsluiter zou meer informatie moeten geven over de kans op fouten. En in de reclame zou niets mogen staan wat niet kan worden waargemaakt.

Ondanks het advies is er niet veel gebeurd. Minister Ab Klink (Volksgezondheid) schreef in een brief aan de Tweede Kamer niets te voelen voor een toets vooraf. Over een verbod laat hij zich al helemaal niet uit. Hij voelt meer voor een keurmerk: goede producten zouden zich kunnen onderscheiden door zo'n keurmerk te bemachtigen.

Daarmee weet de consument waar hij aan toe is. Maar echte voorstellen laten nog op zich wachten, in afwachting van Europese richtlijnen die voor 2011 staan aangekondigd.

Terwijl echte stappen hard nodig zijn, vindt artsenorganisatie KNMG. „We vinden nog steeds de meeste thuis-tests onvoldoende betrouwbaar. Ze leiden tot onterechte gerustheid en onterechte ongerustheid“, zegt Lodewijk Wieggersma van de KNMG. „Iedereen mag diagnostiek op de markt brengen, eisen aan de betrouwbaarheid worden niet gesteld.“

De KNMG pleit sowieso voor betere regelgeving, met daarin een verbod van een bepaald product en handhaving van dat verbod.

Het ministerie van VWS wijst erop dat het hoe dan ook ieders eigen verantwoordelijkheid is om een thuis-test te doen. Een woordvoerder: „Een verbod op tests biedt schijnzekerheid, dan haal je ze gewoon uit het buitenland. Dat is de eigen verantwoordelijkheid van de burger.“ (GPD)

Bron: Leeuwarder courant (25-08-2010)